

LBRIS

We know
books

GEORGE TOPÎRCEANU

**Balade vesele și triste
și alte poeme**

Prefață, fișă biobibliografică
și referințe critice
de Lucian Pricop

EDITURA CARTEX 2000

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
TOPÎRCEANU, GEORGE

Balade vesele și triste și alte poeme / George Topîrceanu; pref. fișă
biobibliogr. și ref. critice de Lucian Pricop – Ed. a 4-a – București:
Cartex 2000, 2025

ISBN 978-606-091-308-5

I. Pricop, Lucian (pref.)

821.135.1

Pentru comenzi și informații, vă rugăm să ne contactați la:

- Tel/fax: 021/323.41.30; 021/323.00.76
- Tel: 0745.069.898; 0729.951.763
- www.edituracartex.ro
- e-mail: comenzi@edituracartex.ro
- e-mail: comanda.cartex@gmail.com
- O.P. 4, C.P. 184, București

CUPRINS

<i>George Topîrceanu – antropomorfizarea regnului vegetal și al lumii găzelor (Lucian Pricop).....</i>	11
<i>Fișă biobibliografică.....</i>	24
<i>Referințe critice.....</i>	26
<i>Notă asupra ediției.....</i>	37

BALADE VESELE ȘI TRISTE

Rapsodii de primăvară	41
Cântec	44
Balada morții	44
Balada călătorului	46
Balada popii din Rudeni	48
Balada munților	50
Pastel	55
Rapsodii de vară	56
Broaștele	61
Acceleratul	62
Sfârșit de vară	64
Rapsodii de toamnă	66
Balada unui greier mic	71
Catrene	73
Manon și des Grieux	75
Balada chiriașului grăbit	76
Noapte de mai	78

Noapte de iarnă	81
Singuri	83
În drum	84
Noapte de toamnă	84
Romanță	86
Păinjiniș	86
Epilog	87
Distih eroic	88
Infernul	88

PARODII ORIGINALE

În loc de prefață	101
Odă sobei mele	102
Armonii vesperale	103
Enigma cărților închise	104

PAGINI DIN DIFERIȚI AUTORI

<i>Homer</i> : Chinurile lui Ulise	105
<i>Alfred de Musset</i> : Noapte de August	107
<i>Al. Depărățeanu</i> : Vara la țară	110
<i>Dimitrie Bolintineanu</i> : Mihai Viteazul și turcii	113
<i>George Coșbuc</i> : Țigani	115
<i>A. Mirea</i> : Caleidoscop	117
I. Unei fosile	117
II. Bustului meu	118
III. Răspunsul micilor funcționari	119
IV. Răspunsul cometei	121
V. Sonete	123
1. La cinematograful mut	123
2. Sonet teatral	124
3. Un romantic	124
VI. Sahara	125
<i>O. Goga</i> : I. Mucenicii	126
II. Vade retro	127
<i>I. Minulescu</i> : Trei romane pentru mai târziu	

I. Romanța automobilului	129
II. Romanță autumnală	130
III. Romanța gramofonului	131
<i>M. Codreanu</i> : Sonete parnasiene	134
I. Scamatorul	134
II. Pagliaccio	134
III. Samson și Dalila	135
IV. Testamentul unui poet cunoscut	136
<i>Otilia Cazimir</i> :	
I. Vis alb	136
II. Strofă risipită	137
III. Ariciul	137
<i>Demostene Botez</i> :	
I. Prohod	139
II. Tristeți provinciale	140
III. Cobe	142
<i>Tudor Arghezi</i> :	
I. Psalm	144
II. Menire	145
III. Utrenie	145
IV. Blesteme	146

MIGDALE AMARE

Prefață	151
Cioara	153
Acroplanul	156
Sonet estival	157
Albumul	157
Sonete plovioase	158
La vânătoare	159
I. Decorul	159
II. Un iepure	160
III. Masa	161
IV. La întoarcere	163
Octombrie	164
Noiembrie	165

Fantezie de toamnă	166
Primăvară	167
La Paști	168
Un duel	170
Balada corbilor	172
În jurul unui divorț	173
Dedicație	177
Gelozie	178
Populară	178
Toamna în parc	179
Balada unei stele mici	180
Cocostârcul albastru	182
Poetul	184
Scrisoare	184
Ripostă	188
Bene merenti	190

DIN PERIODICE

Doleanțele unui cronicar teatral	195
De profundis	197
Poșta redacției	199
Scrisori iubite	202
Catrene improvizate	202
Portret	204
Șoapte	204
Fables microscopiques	205
Toto et l'auto	205
Le vaillant moucheron	205
Fable esquimaude	206
L'âne philosophe	206
Martie	207
I. Singurătate	207
II. Vin țigăncile la crâng	208
Aprilie	209
Câți ca voi	210
Iepurele	211
Rândunelul	212

POSTUME

Catren	215
Zi de vară	215
[Mi-a răsărit în suflet dorul...]	216
Șoaptele nopții	216
Cântec	218
Doamnei Aftalion	218
Doamnei Ermosa Aftalion	219
Catren	220
La neige	220
Le papillon	220
Șomerul	221
Proză	221
Bimbirițichel	222
Fabule pentru copii	
Bivolul și coțofana	224
Întrebare și răspuns	225
Boierul și argatul	225
Leul deghizat	226
Fabule pentru oameni mari	
Omul și rața	227
Doi prieteni	227
Cin' s-a fript cu ciorbă	228
Văduva și piticul	228
Măgarul în grevă	229
Microscopică	229
Plouă	229
Romanță în stil vechi	230
Din tren	231

RAPSODII DE PRIMĂVARĂ

I

Sus, prin crângul adormit,
A trecut în taină mare,
De cu noapte, risipind
Șiruri de mărgăritare
Din panere de argint,
Stol bălai
De îngerăși
Cu alai
De toporași.
Primăvară, cui le dai?
Primăvară, cui le lași?

II

Se-nalță abur moale din grădină.
Pe jos, pornesc furnicile la drum.
Acoperișuri veștede-n lumină
Întind spre cer ogeacuri fără fum.
Pe lângă garduri s-a zvântat pământul
Și ies gândacii-Domnului pe zid.
Ferestre amorțite se deschid
Să intre-n casă soarele și vântul.
De prin balcoane
Și coridoare

Albe tulpane
Fâlfâie-n soare.
Ies gospodinele
Iuți ca albinele,
Părul le flutură,
Toate dau zor.
Unele mătură,
Altele scutură
Colbul din pătură
Și din covor.

Un zarzăr mic, în mijlocul grădinii,
Și-a răsfirat crenguțele ca spinii
De frică să nu-i cadă la picioare,
Din creștet, vâlul subțirel de floare.

Că s-a trezit așa de dimineață
Cu ramuri albe – și se poate spune
Că-i pentru-ntâia oară în viață
Când i se-ntâmplă-asemenea minune.

Un nor sihastru
Și-adună-n poală
Argintul tot.
Cerul e-albastru
Ca o petală
De miozot.

III

Soare crud în liliac,
Zbor subțire de gândac,
Glasuri mici
De rândunici,
Viorele și urzici...
Primăvară, din ce rai

Nevisat de pământeni,
Vii cu mândrul tău alai
Peste crânguri și poieni?
Pogorâtă pe pământ
În mătasuri lungi de vânt,
Lași în urmă, pe câmpii,
Galbeni vii
De păpădii,
Bălți albastre și-nsorite
De omăt topit abia,
Și pe dealuri mucezite
Arături de catifea.

Și pornești departe-n sus
După iarna ce s-a dus,
După trena-i de ninsori
Așternută pe colini...
Drumuri 'nalte de cocori,
Călăuzii cei străini,
Îți îndreaptă an cu an
Pasul tainic și te mint
Spre ținutul diafan
Al câmpiilor de-argint.
Iar acolo te oprești
Și doar pasul tău ușor,
În omăt strălucitor,
Lasă urme viorii
De conduri împărătești
Peste albele stihii...

Primăvară, unde ești?

CÂNTEC

Frumoasă ești, pădurea mea,
Când umbra-i încă rară
Și printre crengi adie-abia
Un vânt de primăvară...

Când de sub frunze moarte ies
În urmă vioarele,
Iar eu străbat huceagul des
Cu gândurile mele...

Când strălucesc sub rouă grea
Cărări de soare pline,
Frumoasă ești, pădurea mea,
Și singură ca mine...

BALADA MORTII

Cobora pe Topolog
Dintre munți, la vale...
Și la umbra unui stog
A căzut din cale.

În ce vară? În ce an?
Anii trec ca apa...
El era drumeț sărman
Muncitor cu sapa.

Oamenii l-au îngropat
Într-un loc aiurea,
Unde drumul către sat
Taie-n lung pădurea.

Și de-atunci, lângă mormânt,
Plopi cu frunză rară
S-au zbatut ușor în vânt,
Zile lungi de vară.

Soarele spre asfințit
Și-a urmat cărarea.
Zi cu zi l-au troienit
Vremea și uitarea.

Dimineața ca un fum
Urcă pe coline,
Zvon de glasuri dinspre drum
Până-n preajmă-i vine.

Peste vârfuri lunecând
În argint, condurii
Înfioară când și când
Liniștea pădurii...

Numai colo-ntr-un frunzar
Galben în lumină,
Stă pe-o creangă de arțar
Pasăre străină.

Stă și-așteaptă fără glas
Parcă – să măsoare
Cum se mută, ceas cu ceas,
Umbra după soare...

Astfel, tot mai neștiut
Spre adânc îl fură
Și-l îngroapă-n sânul-i mut
Veșnica Natură.

Vara trece; pe cărări
Frunza-n codru sună.
Trec cernite înserări,
Nopti adânci cu lună.

Iar când norii-nvăluiesc
Alba noptii Doamnă,
Peste groapa lui pornesc
Vânturi lungi de toamnă...

BALADA CĂLĂTORULUI

O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,
Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

Sania coboară clinul de pădure.
Fug în urma noastră luminișuri sure
Și-n singurătatea care ne petrece,
Peste vârful de arbori, asfințitul rece
Străbătând podoaba crengilor subțiri
Luminează-n aer bolți de trandafiri.

Dar amurgul palid a-nceput să scadă.
Noaptea, ca un abur, crește din zăpadă.

Se ivesc departe măguri de hotar,
Într-un loc se face drum pustiu de car
Și-o fântână strâmbă pe lumina zării
Pare că sporește liniștea-nserării...

Drum de vis! E clipa mutei agonii
Când alaiul Noptii zboară pe câmpii,
Când singurătatea umbrele-și arată
Și departe-n șesuri Ziua alungată
Lângă reci fruntarii alergarea-și curmă,
Cu ochi mari de spaimă să privească-n urmă,
Să-și adune-n locul unde-a-ncremenit
Peste sâni de gheță părul despletit.

Ca-ntr-o presimțire sufletul ți-e-nchis.
Unde ești? Îți pare că trăiești un vis...
Treci lăsând în urmă, la răspântii mute,
Umbre solitare și necunoscute,
Treci ducând o parte din tristețea lor,
Un suspin, o rugă, un zadarnic dor.
Iar târziu, când taina dimprejur te cheamă
Și-ți strecoară-n suflet un fior de teamă,
Singur cu povara cugetului tău
Te cuprind deodată lungi păreri de rău
După-o fericire care întârzie,
După câte n-au fost dar puteau să fie,
După cele duse pentru totdeauna...

Astfel, cu mirare, te trezești când luna
Luminează somnul unei lumi din basme
Iar omătul umple noaptea de fantasme.

.....
.....
O, e-atât de bine când pe drumuri ninse
Întâlnești o casă cu lumini aprinse,

Un ogeac din care se ridică fum,
Când te prinde noaptea călător la drum!

BALADA POPII DIN RUDENI

De la târg la Vadul-Mare
Taie drumul prin poieni,
Legănându-se călare,
Popa Florea din Rudeni.

Și-n priveliștea bogată
Sus pe culme, jos pe drum,
Iarna palidă-și arată
Plăzmuirile de fum.

Somnul revărsat în fire,
Gerul sfânt al Bobotezii
A-nchegat argint subțire
Peste faldurii zăpezii
Și legând în gheață stropii,
Bura care-n aer joacă
A țesut pe barba popii
Fire lungi de promoroacă.

Bolta sură ca cenușa,
Codrii vineți – dorm adânc.
Sună numai căldărușa
Atârnată de oblânc.

Bate Surul din potcoavă
Drum de iarnă, fără spor,
Calcă rar și cu zăbavă
Lunecușuri de pripor.
Și-n tăcerea care crește,
Adâncit ca-ntr-o visare,
Popa când și când șoptește
Legănându-se călare...
Scutură din treacăt salbe,
Reci podoabe care mint,
Surpă bolți de ramuri albe
Cu portaluri de argint.
Lângă drum bătut de sănii
Unde malul stă să cadă,
Vede urme de dihanii
Înstelate pe zăpadă.
Iar pe culmea unei creste,
Amețit de zare multă
Strânge frâul fără veste
Și-mpietrit pe cal ascultă.

Nici o șoptă... nici un ropot...
Numai din adâncuri sure,
Vine vuiet lung de clopot
Peste-ntinderi de pădure...

Lung îi sună în ureche,
Pe când el cu grijă scoate
Pântecoasă ploscă veche
Din dăsaga de la spate.

Și cu plosca ridicată,
Zugrăvit pe cerul gol,
Popa capătă deodată
Măreție de simbol.